

Factsheet risicogroundstoffen

Cashewnoten

Leeswijzer

Dit document is bedoeld als eerste algemene introductie tot mogelijke risico's in uw toeleveringsketen. De informatie is gebaseerd op desk research en op kennis van experts bij maatschappelijke organisaties. De benoemde risico's zijn indicatief en kunnen verschillen per regio. Ook kan het zijn dat de lokale situatie veranderd voordat dit document is geüpdatet. Houd hier rekening mee. *Dit document is in juni 2022 bijgewerkt.*

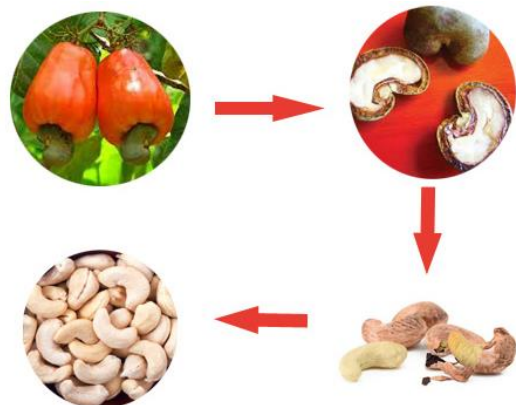
Land van herkomst

De cashewnoten-keten kan onderverdeeld worden in teelt en verwerking. 60% van de totale rauwe cashew opbrengst komt uit (West) Afrika, met name uit Ivoorkust, Benin en Guinee Bissau. Daarnaast zijn ook Vietnam, India, Tanzania en Brazilië belangrijke productielanden voor rauwe cashew.

Het grootste deel, bijna 90%, van de Afrikaanse opbrengst wordt geëxporteerd voor verwerking, met name naar Vietnam en India. Vietnam is hierbij de belangrijkste speler, aangezien het land 45% van de wereldwijd geteelde cashew verwerkt. Vervolgens wordt de verwerkte en verpakte cashew geëxporteerd naar met name de VS en Europa.

Over deze grondstofketen

Officieel is de cashew geen noot maar een zaad, die groeit aan een zogenoemde 'schijnvrucht' in een boom. Wanneer de vrucht van de boom valt wordt deze geraapt. Een rauwe cashew moet eerst bewerkt worden voor deze eetbaar is. Dit gebeurt door de cashew te verwijderen van de "appel" en dan licht te stomen. Hierna moet de cashew gepeld worden. Dit proces is niet zonder risico's, aangezien een onbewerkte cashew giftige olie bevat die de huid en gezondheid ernstig kunnen beschadigen (deze olie is ook wel bekend onder de term Cashew Nut Shell Liquid [CNSL]).

Over het algemeen is de cashewketen is zeer complex. Gemiddeld wisselt cashew acht keer van eigenaar. Het begint bij de teelt, vaak door miljoenen kleinschalige boeren en gaat via een complex netwerk van (lokale) handelaren naar de verwerkers, die zich in met name Azië (Vietnam) bevinden. In de verwerkende industrie zijn meer dan 1,5 miljoen werknemers betrokken, waarvan voornamelijk vrouwen.

De grootschalige verscheping van rauwe cashew vanuit Afrika naar Azië zorgt ervoor dat de keten lastig te traceren is en er weinig waarde wordt toegevoegd in Afrika. Om de lokale economie te ondersteunen en werkgelegenheid te creëren, richten IMVO projecten in Afrikaanse landen zich daarom vaak op het opzetten, financieren en ondersteunen van lokale verwerkingsfaciliteiten. Dit draagt bij aan ketentransparantie, een sterkere lokale economie en meer inkomen voor lokale gemeenschappen. Momenteel zijn er minder IMVO projecten bekend die zich richten op het verbeteren van arbeidsomstandigheden in cashew-verwerkende landen zoals India, China, en Vietnam, ondanks risico's die ook daar zijn geïdentificeerd.

Milieu risico's

De productie van cashew brengt milieurisico's met zich mee. Zo worden er pesticiden gebruikt bij de productie, bijv. tegen ziekten als meeldauw in Oost-Afrika, maar ook tegen onkruid. Daarnaast kunnen door nalatig afvalmanagement de giftige stoffen (CNSL), die van nature in de cashewschillen aanwezig zijn, schade aanrichten aan de plaatselijke biodiversiteit. Hiervoor worden oplossingen gezocht, zoals het omvormen van schillen tot briketten. Daartegenover staat dat, mits zorgvuldig uitgevoerd, de cashewboom wel degelijk deel uit kan maken van een duurzame herbebossing. Echter bestaat er ook een risico dat er ontbossing plaatsvindt om landbouwgrond aan te leggen voor cashew monoculturen. Ook wordt er bij het transporteren en verwerken van de cashew veel CO2 uitgestoten.

Sociale risico's:

De productie van cashew brengt ook sociale risico's met zich mee, en misstanden vinden zowel plaats tijdens de teelt als tijdens het verwerken van de cashew.

Op de plantages kan sprake zijn van onveilige en ondermaatse werkomstandigheden, zoals intensief werk verrichten in hoge temperaturen. Daarnaast komt genderdiscriminatie in productielanden veelvuldig voor, wat zich vertaalt in lagere lonen voor vrouwen, minder vrouwen in managementposities en verdringing van vrouwen omdat landrechten niet zijn geformaliseerd en vrouwen daarom geen mogelijkheid hebben om landeigenaar te worden. Ook is seksuele intimidatie i.c.m. gebrek aan veiligheid een achterliggende oorzaak waarom voor vrouwen bepaalde werkzaamheden moeilijk toegankelijk of uitvoerbaar zijn.

Het aantal werkende kinderen in de landbouw is in de laatste jaren ook wereldwijd gestegen. Dit is ook een risico in de cashewketen en met name in de verwerkende industrie, waar mede door de lage lonen kinderarbeid in de hand wordt gewerkt in landen als Vietnam en India (*bron*).

Daarnaast spelen er in de verwerkende industrie ook andere sociale risico's, met name bij onderaannemers. Zo kunnen fabrieken slecht zijn geventileerd en kan de olie (CNSL), die van nature in de cashewschillen aanwezig is en deels vrijkomt bij de verwerking, bij werknemers leiden tot ernstige gezondheidsschade, zoals brandwonden aan de huid en ademhalingsproblemen, als niet de juiste bescherming wordt geboden. Daarnaast zijn er in fabrieken ernstige misstanden gesignaleerd met betrekking tot dwangarbeid, bijvoorbeeld als rehabilitatie programma voor drugverslaafde gevangenen in Vietnam en vrouwen in India.

Tot slot is er in de overkoepelende cashewketen een gebrek aan vakbondsvrijheid en recht op CAO onderhandelingen. Ook zijn lage lonen de norm en zijn werknemers extra kwetsbaar door tijdelijke contracten. Vrouwen verliezen bijvoorbeeld vaak hun dienstverband bij zwangerschap.

Relevante keurmerken

- Fair Trade (nog beperkt beschikbaar)
- Amfori BSCI en SMETA (voor verwerkende industrie)
- Biologisch

Relevante sector initiatieven

- *Sustainable nut initiative*
- *African Cashew Alliance (ACA)*
- Initiatief van Woord & Daad met Inluvest (<https://youtu.be/pFhMRSjFq5s>)
- *GIZ/ MOVE-ComCashew*

Aandachtspunten bij het opstellen van een actieplan op deze grondstof

Om traceerbaarheid te verbeteren is het belangrijk lange termijn relaties te onderhouden met leveranciers. Bezoek leveranciers en wees alert op risico's zoals leefbaar loon, kinderarbeid en voedselveiligheid en kwaliteit, en ga hierover in gesprek met de leverancier. Investeer, met name in Afrika, in mechanisatie en veilige werkomstandigheden. Spreek met lokale partijen als vakbonden, ambassades, NGO's en indien mogelijk werknemers buiten het bedrijf. Fairtrade cashews hebben de voorkeur als een van de weinige keurmerken.

Meer weten?

Algemene risico's:

- *Risicoanalyse Sustainable Nut Initiative (samenvatting)*

Vietnam:

- *Strengthening practices in the Vietnamese cashew nut industry A due diligence study on labour practices and sustainability*
- *The Rehab Archipelago: Forced Labor and Other Abuses in Drug Detention Centers in Southern Vietnam*

Cambodja:

- *Prospects for Cambodia's Cashew Sub-sector*

India

- *Case Study: Opportunities and Potential of Cashew Trade Between India and Guinea Bissau 2018*
- *Factsheet IMVO India Maart 2016 (RVO.NL)*

West-Afrika

- *Cashew Nut Processing in West Africa - Value Chain Analysis - Benin and Côte d'Ivoire*

Experts die u kunt benaderen

Eva Smulders - CNV Internationaal (e.smulders@cnv.nl en/of internationaal@cnv.nl)

Dieneke de Groot - Cordaid (dienneke.degroot@cordaid.org en/of info@cordaid.org)

Kees Knulst - St. Woord en Daad (cjp.knulst@woordendaad.nl)

Herman uit de Bosch - FairMatchSupport (herman@fairmatchsupport.nl)